

Overpeinzingen bij een lied

Sommige van de liederen die wij als AMK zingen hebben een achtergrond die we niet of onvoldoende kennen. *For the Fallen* verwijst uiteraard naar de gevallen in de Tweede Wereldoorlog. Maar hoe zit het bijvoorbeeld met dat andere lied dat sinds kort op onze 'playlist' staat, *Bolen Mi Leži?*

Nieuwsgierig geworden door de Nederlandse vertaling die als voetnoot in de partituur staat, ben ik eens op internet gaan zoeken. Volgens Wikipedia was **Mile Popjordanov** een revolutionair en lid van de Internal Macedonian Revolutionary Organization, het IMRO. Hij werd in 1877 geboren in Veles in de provincie Kosovo van het toen nog bestaande Ottomaanse (Turkse) rijk. In 1901 is hij tijdens een gewapende actie in een hinderlaag van het Ottomaanse leger gelopen en heeft hij zichzelf van het leven beroofd. Of hij dus echt ziek heeft gelegen met zijn moeder aan zijn sponde, zoals de tekst van het lied ons wil doen geloven, is nog maar de vraag. Hij stierf in elk geval 'voor het volk, het volk van Macedonië'. Dat zat zo:

Binnen het Ottomaanse rijk bestonden al langer allerlei onafhankelijkheidsbewegingen. Vooral christelijke bevolkingsgroepen verzetten zich tegen de overheersing door de islamitische sultan. Het IMRO werd in 1893 opgericht met als aanvankelijk doel autonomie te verwerven voor Macedonië, later werd het vooral een werktuig van Bulgaarse belangen. De organisatie was zeer succesvol in het toepassen van guerilla-tactieken en slaagde erin om sommige streken onder haar controle te brengen en er zelfs belastingen te innen. In het begin van de 20e eeuw leidde dit tot een volksofstand die door het Ottomaanse leger hardhandig werd onderdrukt: zo'n honderd dorpen werden met de grond gelijk gemaakt. Daarna is het IMRO overgegaan tot terroristische aanslagen op islamitische burgerdoelen. Een met de organisatie verbonden groep organiseerde in het voorjaar van 1903 diverse aanslagen in Thessaloniki met het doel de christelijke, Westerse wereld te wijzen op de onderdrukking van Macedonië en Thracië door de Ottomanen.

Milan Popyordanov*
(foto WikiMili)

Mij doet deze geschiedenis heel erg denken aan de onafhankelijkheidsstrijd van de Basken en hun tegen de Spaanse en Franse overheden gerichte aanslagen. Maar ik denk ook aan de revolutionaire strijd van de IRA tegen de Engelse overheersing in Noord-Ierland. Beide bewegingen hebben nogal wat slachtoffers gekost. En de vraag die dan bij mij opkomt: zouden we liederen die hún strijd of ideaal verheerlijken (ook) in ons repertoire willen opnemen? Of moet daarvoor de geschiedenis eerst zijn loop krijgen en/of moet eerst blijken wie het historisch/juridisch/menselijk gelijk aan zijn kant heeft?

Henri Braakenburg
*Originele schrijfwijze

Bolen mi lezi, Mile Popordanov, (2 x)
Nad glava mu sedi, stara mu majka,
zahogo zali, tihomu zbori,
(Solo) Stini mi, stani, moje milo cedo.
Tvoji te drugari, po sokaci odat,
Po sokaci odat, zalni pesni peat.
(Solo): Zalni pesni peat tebete spo minat

Bog da go prosti Mile Popordanov, Mile
Popordanov
zanarod zagina, Milepopordanov zanarod
zagina,
zanarod zagina, za Makedonija.

Ziek ligt daar Mile Popordanov.
Aan het hoofd einde daar zit zijn
oude moeder.
Droevig treurt zij en fluistert zacht:
Blijf, blijf bij me, mijn lief kind.`

Jouw vrienden lopen op straat
treurige liedjes te zingen.
Zij denken aan jou.
God vergeef jou, Mile Popordanov.
Hij sterft voor het volk,
voor Macedonië.